

Sygn. akt III A Ua 670/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2020 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: sędzia Ireneusz Lejczak spr.

Sędziowie: Izabela Głowacka-Damaszko

Grażyna Szyburska-Walczak

Protokolant: Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2020 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy (...) S.A. we W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

przy udziale W. S., (...) Sp. J. w B.

o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 kwietnia 2019 r. sygn. akt VIII U 2815/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala odwołanie i zasądza od odwołującej się (...) S.A. we W. na rzecz strony pozwanej kwotę 1.800,- zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

II. zasądza od odwołującej się (...) S.A. we W. na rzecz strony pozwanej kwotę 1.350,- zł tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Decyzją 21.03.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W., powołując się m.in. na art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, stwierdził, że podstawa wymiaru i składka na ubezpieczenie zdrowotne W. S. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) S.A. sukcesora praw i obowiązków (...) S.A. w miesiącach: 5/2011 r., 6/2011 r., 10/2011 r., 12/2011 r., 1/2012 r., 3/2012 r., 4/2012 r., 5/2012 r., 6/2012 r., 7/2012 r., 9/2012 r., 10/2012 r., 11/2012 r., 1/2013 r., 2/2013 r., 3/2013 r., 4/2013 r., 5/2013 r., 8/2013 r., 9/2013 r., 10/2013 r. wynosi: 0,00 zł. Odwołanie od powyższej decyzji złożyła (...) S.A. z siedzibą we W. podnosząc, że wbrew tezęm stawianym w decyzji, zakres przedmiotowy obowiązków ubezpieczonego W. S. wobec spółki (wynikający z umowy zlecenia) był odmienny od każdego z obowiązków spoczywających na pracodawcy

ubezpieczonego względem spółki (na podstawie umowy o współpracy), w związku z czym, zdaniem płatnika składek, nie jest uprawnione przypisywanie zleceniobiorcy roli „podwykonawcy” w realizowaniu obowiązków jego pracodawcy.

Wyrokiem z 8.04.2019 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział VIII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że podstawa wymiaru i składka na ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego W. S. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) S.A. we W. sukcesora praw i obowiązków (...) S.A. w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji stanowi zadeklarowana podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz wyliczona od tej podstawy składka oraz zasądził od pozwanego organu na rzecz odwołującej się spółki 1.800,- zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 28 października 2004 r. została zawarta na czas nieokreślony umowa agencyjna pomiędzy spółką (...) S.A. (obecnie (...) S.A. z siedzibą we W.) a spółką (...)j. z siedzibą w B., w ramach której (...) Sp.j., jako dealer samochodowy, zobowiązał się do stałej prezentacji oferty (...) S.A. osobom trzecim zainteresowanym zawarciem umowy leasingu samochodowego oferowanych przez dealera do sprzedaży, stałej ekspozycji w salonie sprzedaży materiałów informacyjnych i reklamowych (...) S.A. oraz współdziałania w promocji wspólnej oferty produktów obu stron. Umowa ta przewidywała także dla diler samochodowego (...) Sp.j. prowizyjne wynagrodzenie w wysokości 4% wartości netto samochodu, oddanego w leasing przez (...) S.A. w ramach umowy zawartej bezpośrednio na skutek działań dealera. Warunkiem zapłaty prowizji było poprawne wystawienie i dostarczenie spółce (...) S.A. faktury VAT z tego tytułu w terminach określonych umową. Umowa agencyjna nie przewidywała jakiegokolwiek konkretnej formy aktywności pracowników (...) Sp.j. w celu realizacji postanowień tej umowy. Ubezpieczony W. S. od 2002 r. jest zatrudniony u autoryzowanego dealera samochodów marki O.– (...)Sp.j. z siedzibą w B. na podstawie umowy o pracę jako sprzedawca samochodów. Do jego obowiązków należy sprzedaż samochodów i powiązanych z tym instrumentów finansowych czyli ubezpieczenia i finansowania. Pracę ubezpieczony świadczy w godzinach od 11:00 do 19:00. Nadzór nad jego pracą sprawuje dyrektor B. P. (1). W okresie od maja 2011 r. do września 2013 r. spółka nie zaobserwowała znaczącego przyrostu sprzedaży oferowanych przez siebie pojazdów w obrębie sprzedaży finansowanej leasingiem ze strony (...) S.A.

W dniu 14 kwietnia 2011 r. (...) S.A. (obecnie (...) S.A. z siedzibą we W.) zawarła z ubezpieczonym W. S. umowę zlecenia, w ramach której zobowiązywał się on do wykonywania prac i czynności faktycznych związanych z zawieraniem przez zleceniodawcę umów leasingu polegających w szczególności na poszukiwaniu klientów zainteresowanych skorzystaniem z oferty leasingowej zleceniodawcy i pośrednictwie w zawieraniu umów leasingu z tymi klientami. Czynności powyższe miały być wykonywane w imieniu i na rzecz zleceniodawcy. Za wykonanie powyższych czynności, których skutkiem było skuteczne zawarcie przez zleceniodawcę ważnej umowy leasingu z klientem pozyskanym na skutek bezpośrednich działań zleceniobiorcy, zleceniobiorca otrzymywał wynagrodzenie w postaci prowizji w wysokości uzależnionej i określonej w ostatecznej kalkulacji oferty leasingowej sporządzonej i zawartej w systemie informatycznym zleceniodawcy. Umowa zawarta została na czas nieokreślony. Zawarcie umowy zlecenia ubezpieczonemu zaproponowała spółka (...) S.A.

W. S. w ramach umowy zlecenia, w godzinach pracy lub poza jej godzinami, poza zakresem obowiązków pracowniczych, proponował osobom trzecim poszukującym formy finansowania zakupu pojazdu, właśnie firmę (...) S.A. Przekazywał wówczas dane kontaktowe określonej osoby zainteresowanej finansowaniem przedstawicielowi (...) S.A., a ten przedstawiał jej konkretne w tym zakresie warunki. Na tym rola W. S. się kończyła, nie pośredniczył on bowiem w samym zawieraniu umów leasingu z tymi klientami, przekazywał jedynie zainteresowanym klientom dane przedstawiciela zleceniodawcy. W. S. w celu skontaktowania klienta z przedstawicielem (...) S.A., korzystał z telefonu stacjonarnego pracodawcy, bądź ze swojego prywatnego telefonu. Od skutecznie zawartych umów kredytu bądź leasingu W. S. otrzymywał wynagrodzenie od (...) S.A. Nikt ze spółki (...)Sp.j. nie nadzorował ubezpieczonego w zakresie wykonywania umowy zlecenia ze spółką (...) S.A. W. S. nie pracuje już dla (...) S.A., bowiem po kontroli ZUS rozwiązał umowę z powyższą firmą. Z tytułu zawartej umowy zlecenia W. S. został zgłoszony przez (...) S.A. (obecnie (...) S.A. z siedzibą we W.) do ubezpieczenia zdrowotnego. Płatnik składek za ubezpieczonego zadeklarował podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości:

- w 5/2011 r. - podstawa 3.653,50 zł - składka 328,82 zł,
- w 6/2011 r. - podstawa 1.329,27 zł - składka 119,63 zł,
- w 10/2011 r. - podstawa 7.101,00 zł - składka 639,09 zł,
- w 12/2011 r. - podstawa 1.225,61 zł - składka 110,30 zł,
- w 1/2012 r. - podstawa 770,00 zł - składka 69,30 zł,
- w 3/2012 r. - podstawa 1.252,03 zł - składka 112,68 zł,
- w 4/2012 r. - podstawa 1.007,98 zł - składka 90,72 zł,
- w 5/2012 r. - podstawa 7.989,18 zł - składka 719,03 zł,
- w 6/2012 r. - podstawa 2.642,20 zł - składka 237,80 zł,
- w 7/2012 r. - podstawa 8.451,24 zł - składka 760,61 zł,
- w 9/2012 r. - podstawa 4.276,01 zł - składka 384,84 zł,
- w 10/2012 r. - podstawa 1.121,95 zł - składka 100,98 zł,
- w 11/2012 r. - podstawa 2.394,31 zł - składka 215,49 zł,
- w 1/2013 r. - podstawa 1.121,71 zł - składka 100,95 zł,
- w 2/2013 r. - podstawa 3.710,57 zł - składka 333,95 zł,
- w 3/2013 r. - podstawa 2.025,98 zł - składka 182,34 zł,
- w 4/2013 r. - podstawa 5.701,79 zł - składka 513,16 zł,
- w 5/2013 r. - podstawa 1.849,59 zł - składka 166,46 zł,
- w 8/2013 r. - podstawa 3.186,99 zł - składka 286,83 zł,
- w 9/2013 r. - podstawa 4.426,83 zł - składka 398,41 zł
- w 10/2013 r. - podstawa 2.878,33 zł - składka 259,05 zł.

Przy tych ustaleniach uznał Sąd Okręgowy odwołanie za uzasadnione. Wskazał bowiem Sąd, że spór w sprawie sprowadzał się do oceny prawidłowości przyjęcia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, że całkowita podstawa wymiaru składek z tytułu ubezpieczenia społecznego W. S. powinna uwzględniać zarówno przychód jaki uzyskiwał on z umowy o pracę u autoryzowanego dealera samochodów marki O.– (...)Sp.j. z siedzibą w B., jak i przychód z tytułu umowy zlecenia zawartej z (...) S.A. z siedzibą we W.. Przywołując przepisy art. 4 pkt 2 lit. a, art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 1 i 1a, art. 20 ust. 1 ustawy systemowej, a także art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych obowiązującej od dnia 1 października 2004 r. wskazał, że kluczowa do rozstrzygnięcia sporu była możliwość zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Następnie przytaczając treść tego przepisu i posiłkując się dorobkiem judykatury odnoszącym się do zawartej w nim normy prawnej doszedł do przekonania, że nie miał ten przepis zastosowania w sprawie. Przede wszystkim wskazał sąd I instancji, że z zebranego materiału dowodowego wynikało jednoznacznie, iż w przypadku W. S. występowało rozdzielanie zadań wykonywanych w ramach umowy o pracę i umowy zlecenia. Do obowiązków pracowniczych ubezpieczonego należała sprzedaż aut, niezależnie czy za gotówkę, czy też na kredyt czy w leasingu, a także sprzedaż akcesoriów samochodowych

oraz ubezpieczenia pojazdu. Natomiast w ramach umowy zlecenia, poza zakresem obowiązków pracowniczych, ubezpieczony przekazywał osobom, które chciały nabyć czy to samochód, czy też inne przedmioty a nie posiadały środków własnych na ich zakup, informacje o możliwych środkach finansowania, które oferuje (...) S.A. Jego rola kończyła się na przekazaniu kontaktu potencjalnego klienta do przedstawiciela (...) S.A., zaś uzyskanie przez niego wynagrodzenia zależało od skutecznego zawarcia umowy kredytu, czy leasingu przez te strony. Oceniając stan faktyczny uznał też Sąd Okręgowy, że ubezpieczony nie wykonywał tych czynności w ramach umowy współpracy łączącej firmę (...) Sp.j. z (...) S.A. Nie wykonywał ich nadto na zlecenie i pod kierunkiem pracodawcy – za czym przemawiać miał brak wiedzy pracodawcy ubezpieczonego o zawartej przez ubezpieczonego z (...) S.A. umowy zlecenia jak i brak uzyskania przez pracodawcę korzyści z wykonywani umowy zlecenia przez ubezpieczonego, gdyż nie wzrosła u tego pracodawcy sprzedaż leasingowa samochodów. Tym samym uznał Sąd Okręgowy, że nie została spełniona przesłanka wymieniona w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, tj. wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy. Dodatkowo za prawidłowością tej oceny przemawiało, zdaniem Sądu to, że przepływ pieniędzy w takim przypadku szedłby w odwrotnym kierunku niż tego wymaga art. 8 ust. 2a. to jest w taki sposób, aby to pracodawca przekazał osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudniała pracowników pracodawcy. W takim przypadku pracodawca - w sensie organizacyjnym - jest odbiorcą pracy swoich pracowników, a w sensie prawnym - nabywcą zamówionej przez siebie usługi (dzieła). Natomiast w odwrotnym przypadku, gdy pracodawca sprzedaje usługi innemu podmiotowi, które wykonują jego pracownicy, nie ma zastosowania norma z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Powyższe nie miało miejsca w przedmiotowej sprawie bowiem (...) Sp.j. nie przekazała wnioskodawcy żadnych środków na wynagrodzenie ubezpieczonego z tytułu umowy zlecenia. Co więcej, pracodawca nie wiedział o zawartych umowach zlecenia z jego pracownikami. Nie udowodnił też, w ocenie Sądu I instancji, organ rentowy innych okoliczności wykazujących to, aby czynności wykonywane przez ubezpieczonego w ramach zawartej z odwołującą się spółką umowy były pracą na rzecz pracodawcy. Wobec tego, że nie było warunków do zastosowania w niniejszej sprawie przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, na którym to przepisie oparta była zaskarżona decyzja Sąd Okręgowy zmienił tę decyzję orzekając jak w zaskarżonym wyroku.

Wyrok ten zaskarżył w całości apelacją pozwany organ rentowy zarzucając orzeczeniu:

1. naruszenie prawa materialnego poprzez błędne zastosowanie art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 1 i la, art. 20 ust. 1, art. 38 ust. 1 pkt 1 lit a i c oraz 4 pkt 2 lit a ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1938 ze zm.) i błędne uznanie, że zaskarżona decyzja organu rentowego winna ulec zmianie i tym samym błędne uznanie, że ubezpieczony W. S. będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z (...) sp.j. nie świadczył pracy na rzecz swojego pracodawcy wykonując pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z (...) S.A., a tym samym, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne i składki na ubezpieczenie zdrowotne Ubezpieczonego, jako zleceniobiorcy wnioskodawcy są zgodne z deklarowanymi przez wnioskodawcę podstawami wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne i wysokościami składek na to ubezpieczenie, podczas gdy prawidłowe zastosowanie w/w przepisów prowadzi do wniosków przeciwnych, tj. do stwierdzenia, że praca osoby ubezpieczonej wykonywana w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z wnioskodawcą, wykonywana była na rzecz swojego pracodawcy, a tym samym, że wnioskodawca, nie jest płatnikiem składek za ubezpieczonego i błędnie deklarował za niego podstawy wymiaru i składki na ubezpieczenie zdrowotne;

2. naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 8 ust. 2a u.s.u.s., albowiem prawidłowa wykładnia w/w przepisu w kontekście niniejszej sprawy wskazuje, iż skoro wnioskodawcę i pracodawcę osoby ubezpieczonej łączyła umowa o współpracy, której przedmiotem było oferowanie produktów bankowych wnioskodawcy przez pracodawcę osoby ubezpieczonej i pracodawca ten uzyskiwał korzyść z w/w umowy dopiero w wyniku czynności wykonywanych przez ubezpieczonego, z którym to wnioskodawca zawarł umowę zlecenia ściśle powiązaną z w/w umową o współpracę i stosunkiem pracy na czynności związane z oferowaniem produktów bankowych, to praca osoby ubezpieczonego wykonywana na podstawie w/w umowy zlecenia w sposób oczywisty wykonywana była na rzecz pracodawcy i to on był ostatecznym beneficjentem pracy osoby ubezpieczonej;

3. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i błędną ocenę mocy i wiarygodności materiału dowodowego oraz sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i pozostawienie poza oceną sytuacji faktycznej i prawnej wnioskodawcy i pracodawcy osoby ubezpieczonej, a w szczególności poprzez przyjęcie, że pracodawca osoby ubezpieczonej nie uzyskiwał korzyści z jej pracy realizowanej w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z (...) S.A., podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego prowadzi do wniosku, iż pracodawca osoby ubezpieczonej takie korzyści uzyskiwał w postaci uzyskania wynagrodzenia za realizację umowy o współpracy oraz w postaci sprzedaży własnego asortymentu towarów.

W związku z powyższym apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a nadto o zasądzenie normatywnych kosztów procesu.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie normatywnych kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny w oparciu o akta osobowe W. S. i zeznania świadka B. P. (1) dodatkowo ustalił, że do obowiązków W. S., jako sprzedawcy zatrudnionego w (...) sp. jawnej w B. należała również sprzedaż leasingowa samochodów oferowanych przez pracodawcę – w tym sprzedaż leasingowa w ramach współpracy pracodawcy ubezpieczonego z (...) S.A we W.. Do dnia 19.09.2019 r. (data przedłożenia akt osobowych) W. S. nadal był zatrudniony w spółce (...) i od 2010 r. nie był karany przez pracodawcę żadną z kar przewidzianych w Kodeksie Pracy. Z oświadczenia pełnomocnika apelującej złożonego na rozprawie apelacyjnej w dniu 4.09.2019 r. wynikało, że wykonanie zobowiązań przez W. S. wynikających z zawartej przez niego z odwołującą się umowy zlecenia z 14.04.2011 r., a które doprowadziły do zawarcia umów leasingu samochodów, dotyczyły wyłącznie samochodów oferowanych do sprzedaży i leasingu przez spółkę (...).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zarzuty apelacji dotyczące wadliwości oceny zebranego przez Sąd I instancji materiału dowodowego i w rezultacie tego błędnego niezastosowania przepisu art. 8 ust. 2a ustawy 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz.U. z 2019 r., poz. 300 - dalej jako ustawa systemowa) okazały się zasadne. Spór ogniskował się wokół interpretacji art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, a przez to określenia okoliczności faktycznych istotnych dla zastosowania bądź stwierdzenia braku podstaw do zastosowania tego przepisu. Zgodnie z tym przepisem za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Poza sporem było, że w rozpatrywanej sprawie brana mogła być tylko pod uwagę druga z sytuacji opisanych cytowanym przepisem, tj. gdy stroną umowy cywilnoprawnej nie jest pracodawca lecz jest nim podmiot trzeci, a na podstawie tej umowy pracownik wykonuje jednak pracę nadal na rzecz swego pracodawcy. Sąd Okręgowy akceptując stanowisko odwołującej się spółki uznał, że nie wystąpił przypadek wykonywania zawartej przez ubezpieczonego z odwołującą się spółką umowy zlecenia z 14.04.2011 r. na rzecz pracodawcy ubezpieczonego. Przemawiać za tym miało, min. ustalenie Sądu, że nie wystąpił tzw. element podwykonawstwa w relacji trójkąta: pracodawca, podmiot trzeci i pracownik. W szczególności zwrócił uwagę Sąd Okręgowy na to, że odwołująca się spółka nie otrzymywała od pracodawcy ubezpieczonego żadnych świadczeń pieniężnych z tytułu usług wykonywanych przez ubezpieczonego stąd też nie można traktować odwołującej się jako podwykonawcy spółki (...), a pracy wykonywanej na jej rzecz przez ubezpieczonego w ramach łączących ich umowy zlecenia, jako pracy - w dalszej kolejności wykonywanej na rzecz pracodawcy ubezpieczonego. Zgodzić się należało z Sądem I instancji, że orzecznictwo tak sądów powszechnych, jak i Sądu Najwyższego, wskazywało na to, że celem regulacji zawartej w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest uniemożliwienie obchodzenia przepisów o wynagrodzeniu za pracę w godzinach nadliczbowych lub unikania oskładkowania wynagrodzenia za pracę poprzez zawieranie umów o podwykonawstwo, w których rezultat pracy pracownika przejmować w ostateczności miał jego pracodawca. Takim umowom podwykonawstwa towarzyszy zwykle przepływ pieniędzy od pracodawcy poprzez podwykonawcę do pracownika. Taka sytuacja w rozpatrywanej sprawie nie miała miejsca, gdyż poza sporem było,

że odwołująca się spółka nie otrzymała od pracodawcy należności związanych z zawieraniem umów leasingowych. Sąd Okręgowy nie wziął jednak pod uwagę, że ten niejako modelowy przykład związany z zawieraniem umowy o podwykonawstwo nie wyczerpuje potencjalnych stanów faktycznych umożliwiających zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Cel bowiem tego przepisu, jakim jest zapobieganie pracy na podstawie umowy cywilno-prawnej zawartej z innym podmiotem i wykonywaniu pracy na rzecz podmiotu, z którym dana osoba zawarła umowę o pracę – winien być osiągnięty również w przypadku nadużycia pracodawcy, polegającego np. na tworzeniu spółek – córek oraz zmwom firm w celu zatrudniania tych samych osób na podstawie umów o pracę przez jedną firmę i umów cywilno-prawnych przez drugą firmę. Ten nieakceptowany przez ustawodawcę cel może demonstrować się brakiem czytelnego podziału prac na wykonywane w ramach poszczególnych więzi zatrudnienia czy sztucznym podziałem jednego zadania roboczego między różne więzi zatrudnienia z różnymi podmiotami. (por. z uzasadnienia wyroku SN z 17.01.2019 r., II UK 447/17).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji nietrafnie przyjął, że wynikający z zawartej z odwołującą się spółką umowy zlecenia z 14.04.2011 r. zakres zobowiązania ubezpieczonego W. S. odbiegał od obowiązków pracowniczych ubezpieczonego wobec jego pracodawcy. Umowa z 14.04.2011 r. zobowiązywała ubezpieczonego do wykonywania prac i czynności faktycznych związanych z zawieraniem przez Zleceniodawcę ((...) S.A. we W.) umów leasingu polegających w szczególności na poszukiwaniu klientów zainteresowanych skorzystaniem z oferty leasingowej i pośrednictwie w zawieraniu umów leasingu z tymi klientami. Natomiast do obowiązków W. S., jako sprzedawcy zatrudnionym w (...) sp. jawnej w B., należała również sprzedaż leasingowa samochodów oferowanych przez pracodawcę – w tym sprzedaż leasingowa w ramach współpracy pracodawcy ubezpieczonego ze (...) S.A we W.. Taki zakres obowiązków pracowniczych ubezpieczonego potwierdził jego bezpośredni przełożony B. P. (1). Zakres współpracy pomiędzy pracodawcą a zleceniodawcą ubezpieczonego określała umowa o współpracy z 28.10. 2004 r.(agencyjna), w której to umowie pracodawca ubezpieczonego zobowiązywał się do stałej prezentacji i promowania oferty odwołującej się spółki leasingowania samochodów oferowanych przez pracodawcę do sprzedaży. Gdy wziąć pod uwagę zeznania ubezpieczonego, z których wynikało, że wykonywanie umowy zlecenia z 14.04.2011 r. sprowadzało się z jego strony do zaprezentowania oferty leasingu samochodu przez (...) S.A. i skontaktowania telefonicznego potencjalnego klienta z przedstawicielem tej spółki to nasuwa się jednoznaczny wniosek o tożsamości tych czynności z obowiązkiem jego pracodawcy wynikającym z realizacji § 2 pkt 2 umowy agencyjnej z 18.10.2004 r. (dotyczącego celu realizacji umowy). Jak zostało z kolei wykazane to wyżej obowiązki wynikające z umowy z 18.10.2004 r. pracodawca realizował poprzez zatrudnianych sprzedawców, w tym W. S.. Za tożsamością obowiązków wynikających z umowy o pracę (w zakresie oferowania usług leasingowych) i z umowy zlecenia z 14.04.2011 r. przemawiała też przyznana przez odwołującą się okoliczność, że wszystkie umowy na leasing samochodów zawarte w związku z wykonywaniem przez ubezpieczonego umowy zlecenia z 14.04.2011 r. dotyczyły samochodów sprzedawanych przez jego pracodawcę. Mając na uwadze powyższą tożsamość czynności wykonywanych przez ubezpieczonego w ramach umowy zlecenia z 14.04.2011 r. i umowy o pracę należało uznać, że spółki (...) (pracodawca ubezpieczonego) i (...) S.A (zleceniodawca) oraz ubezpieczony zawarli porozumienie, którego celem było wyłączenie z podstawy wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne części wynagrodzenia ubezpieczonego wynikającego z wykonywania obowiązków pracowniczych, co w oczywisty sposób wpływało na wysokość wynagrodzenia netto ubezpieczenia jak i na obniżenie kosztów wykonywania umowy o współpracy z 28.10.2004 r. Cel tego porozumienia strony osiągnęły poprzez zawarcie umowy zlecenia z 14.04.2011 r., w której to umowie powieliły część dotychczasowych obowiązków pracowniczych ubezpieczonego polegających na przedstawianiu oferty leasingu i kontaktowaniu klienta z przedstawicielem (...) S.A. we W.. Cel tej umowy nie powodował jej nieważności nie mniej jednak cel i jej treść oraz sposób wykonania prowadziły do uznania wystąpienia warunków określonych w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej bowiem praca odpłatna ubezpieczonego w ramach tej umowy była wykonywana na rzecz pracodawcy ubezpieczonego. Sąd Okręgowy co prawda ustalił, na podstawie zeznań ubezpieczonego i świadka B. P., brak wiedzy po stronie pracodawcy w przedmiocie zawarcia przez (...) S.A i ubezpieczonego umowy zlecenia z 14.04.2011 r., ale ustalenie to – w świetle wynikających z materiału dowodowego faktów – należało uznać za błędne. Przede wszystkim należało wskazać, że w myśl § 4 pkt 1 umowy agencyjnej z 28.10.2004 r. pracodawcy ubezpieczonego przysługiwała od (...) S.A prowizja (w wysokości 4% wartości netto samochodu) tylko w przypadku zawarcia umowy leasingu „bezpośrednio na skutek działań Dealera”. W tej sytuacji realizowanie umowy zlecenia z 14.04.2014 r. w sposób opisany przez odwołującą się spółkę – to jest polegający

„ na przekazaniu kontaktu potencjalnego klienta do przedstawiciela (...) S.A” bez wiedzy pracodawcy – prowadzić musiałaby do zawarcia umowy leasingu bez udziału pracodawcy, a tym samym pozbawienia go prawa do prowizji. Tymczasem odwołująca się spółka nie była w stanie wykazać, czy i w jakim zakresie dokonana w następstwie wykonywania umowy zlecenia zawartej z W. S. sprzedaż samochodów Dealera (...) leasingowanych przez odwołującą się wiązała się z niewypłaceniem pracodawcy prowizji (por. pismo procesowe odwołującej się z 12.09.2019 r. k: 270). Innymi słowy rzecz ujmując - nie wykazała odwołująca się tego czy w ogóle doszło do wykonywania w taki sposób umowy zlecenia, co wiązać by się musiało z zawarciem umów leasingowych „bez bezpośredniego udziału Dealera”. Znamiennym przy ocenie tej okoliczności było i to, że pomimo kontroli ZUS u pracodawcy ubezpieczonego oraz trwania niniejszego przestępowania, w ramach którego zeznawał bezpośredni przełożony ubezpieczonego, W. S. nie został w żaden sposób ukarany przez pracodawcę za zawarcie umowy narażającej pracodawcę na utratę dochodów z prowizji. Fakt ten dodatkowo skłaniał do uznania wadliwości ustalenia Sądu Okręgowego w kwestii braku wiedzy pracodawcy o zawartej przez odwołującą się i ubezpieczonego umowie zlecenia.

Zasadność zatem zastosowania w sprawie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej oznaczało prawidłowość zaskarżonej decyzji organu rentowego. Poza sporem bowiem było, że w przypadku objętym to normą tego przepisu płatnikiem składek od wynagrodzenia z wykonywania umowy cywilnoprawnej jest pracodawca.

Wobec takiego stanu sprawy Sąd, na mocy art. 386 § 1 k.p.c., orzekł jak w pkt. I sentencji o zmianie zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów uzasadnia przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i § 2 pkt 4 i § 10 ust. 1 pkt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 265), co uwidoczniło w pkt. I i II sentencji.

Izabela Głowacka-Damaszko Ireneusz Lejczak Grażyna Szyburska-Walczak